

Filosofia

A la societat actual, clarament marcada per la complexitat, hi ha molts aspectes que estan relacionats amb la filosofia i que poden abordar-se des d'aquesta disciplina. El fet de disposar d'una formació filosòfica sòlida permet a les persones formar-se i defensar una opinió fonamentada davant problemes actuals controvertits i també davant problemes genuïns de l'existència humana. En aquest sentit, la indagació entorn de qüestions universals i fonamentals, com ara la naturalesa última de la realitat, la veritat, la justícia, la bellesa o la pròpia identitat i dignitat humanes, juntament amb la reflexió crítica sobre les idees i pràctiques que constitueixen el nostre entorn cultural, serveixen, simultàniament, al propòsit de promoure la maduresa personal i social de l'alumnat i al desenvolupament tant de la seva dimensió intel·lectual com dels aspectes ètics, polítics, cívics, emocionals i estètics que configuren la seva personalitat.

Així, la matèria de Filosofia al batxillerat té, en primer lloc, la finalitat d'oferir un marc conceptual i metodològic per a l'anàlisi de les inquietuds essencials i existencials de l'alumnat, en què pugui abordar personalment les grans preguntes i propostes filosòfiques i emprendre una reflexió crítica sobre el sentit i el valor dels diferents sabers, activitats i experiències que configuren el seu entorn vital i formatiu. En segon lloc, l'educació filosòfica resulta imprescindible per a l'articulació d'una societat democràtica al voltant de principis, valors i pràctiques ètiques, polítiques i cíviques la legitimitat i l'eficàcia de les quals requereix la deliberació dialògica, la convicció racional i l'autonomia de judici dels ciutadans. La filosofia, finalment, també és una reflexió crítica sobre els sentiments i les emocions, presents en tots els àmbits, des de l'estètica fins a la teòrica, passant per l'ètica, sovint oblidats als currículums.

La matèria de Filosofia, per la radical actitud cognoscitiva que representa i la varietat de temes i aspectes que tracta, proporciona un espai idoni per al desenvolupament integrat de les competències clau i els objectius d'etapa del batxillerat. A més, el seu enfocament multidisciplinari confereix al currículum un caràcter unificador que relaciona coneixements, destreses i actituds de diferents disciplines per enriquir els seus estudis i contribuir de manera eficient al progrés de la societat.

La matèria de Filosofia atén aquests tres propòsits a través del desenvolupament conjunt d'una sèrie de competències específiques, la majoria organitzades al voltant del procés de crítica i examen dialèctic de problemes i hipòtesis filosòfiques. Atès el caràcter eminentment maièutic d'aquest procés, aquestes competències han de ser necessàriament implementades en el marc metodològic d'un ensenyament-aprenentatge, en bona part dialògic, que prengui com a centre de referència la pròpia indagació filosòfica de l'alumnat.

Les dues primeres competències estan directament relacionades amb la capacitat argumentativa. La primera es refereix a la capacitat per generar i avaluar arguments sòlids i distingir els sabers que aporten certesa d'aquells que no ho fan, i la segona, amb la capacitat de generar un discurs argumentat sobre qüestions filosòfiques. En la base hi ha la voluntat que l'alumnat adquireixi una comprensió de la naturalesa problemàtica de la realitat i de l'existència humana mateixa, així com la reflexió imprescindible per intentar explicar-la i orientar-la. Aquesta tasca requereix, al seu torn, el maneig crític i la producció rigorosa d'informació, i l'ús i el reconeixement d'arguments.

La tercera de les competències està directament relacionada amb l'aplicació d'aquestes competències al diàleg amb els altres i al procés cooperatiu de construcció de coneixement i, per tant, té una relació directa amb la democràcia. La pràctica del diàleg, com a element constitutiu de l'exercici filosòfic, implica al seu torn el reconeixement del caràcter plural i no dogmàtic de les idees i teories filosòfiques, així com la implementació d'aquest

reconeixement en la doble tasca, crítica i constructiva, de contrastar-les i descobrir l'oposició i la complementarietat entre si.

La cinquena i la sisena tenen a veure amb la capacitat d'analitzar problemes complexos des d'un punt de vista filosòfic. La pràctica de la filosofia ha de procurar el desenvolupament de facultats útils, tant per a la formació integral de la personalitat dels i les alumnes, com perquè aquests puguin afrontar amb èxit els desafiaments personals, socials, ètics i polítics en un món, com el nostre, en perpètua transformació i sembrat d'incerteses. L'adquisició d'una perspectiva global i interdisciplinària dels problemes, la facultat de generar un pensament propi al mateix temps que rigorós sobre assumptes essencials, i el desenvolupament d'un judici i compromís autònoms davant dels reptes del segle XXI, són elements imprescindibles per a l'assoliment de la plena maduresa intel·lectual, moral, cívica i emocional de l'alumnat.

L'última de les competències fa referència al camp de l'estètica i pretén dotar l'alumnat d'elements que li permetin aprofundir i enriquir la seva relació amb les diferents manifestacions artístiques i concebre l'art com un element definidor de la natura humana. L'educació de les emocions entorn de la reflexió estètica sobre l'art i els entorns audiovisuals que configuren la cultura contemporània, entre d'altres, contribueix a l'assoliment d'una competència indispensable per al creixement integral de l'alumnat.

Aquesta matèria ha de contribuir a capacitar l'alumnat per fer una gestió eficaç de la informació en els processos de selecció, reelaboració i construcció de coneixement. L'enfocament que s'adopti ha de capacitar els estudiants per aplicar de manera integrada els sabers desenvolupats, ja sigui en la producció de textos que responguin a un format i situació determinats o el disseny d'una recerca en el desenvolupament de solucions diverses. De la mateixa manera, la matèria ha de fer possible que, partint dels aprenentatges desplegats i de la capacitat d'argumentació, amb criteris lògics i ètics, l'alumnat adopti una posició convenientment justificada i prengui decisions coherents davant d'una problemàtica social, política, econòmica, ambiental, ètica, etc.

Acompanyant les competències específiques d'aquesta matèria hi ha els criteris d'avaluació, els quals, en tant que expliciten l'avaluació de les capacitats i dels sabers que cal desplegar, concreten els aprenentatges que volem identificar en l'alumnat i la manera de fer-ho. El professorat haurà de contextualitzar i flexibilitzar aquests criteris d'acord amb les circumstàncies de la seva activitat.

El seu caràcter és marcadament competencial i els converteix en avaluadors no només de continguts teòrics, sinó també de les destreses i les actituds que l'alumnat ha d'adquirir per desenvolupar-se en una societat que demana esperit crític tant davant qüestions filosòfiques com d'altres de naturalesa social en què la filosofia juga un paper important.

Per això, en relació amb els sabers bàsics, han d'atendre tant els processos com els mateixos productes de l'aprenentatge, que requereix, per a una adequada execució, instruments d'avaluació variats i ajustables als diferents contextos i situacions d'aprenentatge en què s'hagi de concretar el desenvolupament de les competències.

Els sabers bàsics, distribuïts en tres grans blocs, estan dirigits a dotar l'alumnat d'una visió bàsica i de conjunt del ric i complex camp d'estudi que comprèn la filosofia, si bé en cada cas, i atesa la idiosincràsia de l'alumnat, el context educatiu, o altres criteris pedagògics, es podrà aprofundir en uns més que en uns altres, a més d'agrupar-los i articular-los a conveniència. Així, després d'un primer bloc de sabers dedicat a la naturalesa de la mateixa activitat filosòfica i la seva vinculació amb els problemes de la condició humana, es despleguen altres dos blocs, l'un dedicat a l'anàlisi de qüestions bàsiques sobre el

coneixement i la realitat, i l'altre consagrat als problemes relatius a l'ètica, la filosofia política i l'estètica.

En el disseny i la distribució de blocs i sabers s'ha buscat l'equilibri i el diàleg entre diferents plantejaments i corrents, el desenvolupament de les competències específiques ja enunciades, i l'intent de reparar les situacions que, com la marginació i l'ocultació històrica de la dona, o els prejudicis culturals de caràcter etnocèntric i antropocèntric, han llastrat fins a èpoques recents el desenvolupament de la disciplina.

Finalment, i ateses l'actitud i la manera de conèixer que corresponen a la filosofia i la naturalesa, profundament arrelada en l'experiència humana, dels seus principals problemes, resulta obvi que el seu ensenyament i aprenentatge no han de consistir en una mera exposició programàtica de temes i qüestions, sinó, més aviat, en la generació d'una experiència real de descobriment dels interrogants filosòfics a partir de la qual es convida l'alumnat a la recerca analítica entorn d'aquests, a l'avaluació crítica de les diverses respostes que se'ls han donat, i a la construcció rigorosa dels seus propis posicionaments personals. D'això últim depèn, a més, el desenvolupament d'una praxi conseqüent amb aquests posicionaments i d'una reflexió que pugui orientar la vida personal, social i professional de l'alumnat. En aquest sentit, la programació de la matèria haurà de considerar la naturalesa dialògica, participativa, interdisciplinària, creativa i compromesa amb qüestions de rellevància que posseeix en si mateixa l'activitat filosòfica, dirigint-la cap a l'assoliment de l'autonomia personal i l'exercici crític i ecosocialment responsable de la ciutadania.

Competències específiques

Competència 1

Avaluar i generar arguments a partir de l'anàlisi formal i informal, per produir i valorar discursos orals i escrits de forma rigorosa, evitar dogmatismes, biaixos i fal·làcies i distingir els sabers que aporten certesa a l'hora de sostenir opinions i hipòtesis.

Criteris d'avaluació

- 1.1 Avaluar críticament discursos, orals i escrits, sobre qüestions i problemes filosòfics, demostrant una comprensió correcta de les estructures argumentatives.
- 1.2 Produir rigorosament arguments, aplicant normes lògiques, retòriques i argumentatives, i detectant i evitant maneres dogmàtiques, fal·làcies i esbiaixades per exposar les pròpies opinions i idees, tant oralment com per escrit.
- 1.3 Distingir entre els sabers que aporten certesa i aquells que no, a partir de la identificació de les seves característiques i l'anàlisi de les estructures argumentatives que els sostenen.

Argumentar consisteix a presentar els pros i els contres d'una proposició, una idea o una tesi i arribar a una conclusió. Aquesta competència pretén capacitar l'alumnat a pensar amb lògica, més significativament, amb profunditat, a partir dels recursos propis del discurs i la pràctica filosòfica.

El desenvolupament d'aquesta competència dona a l'alumnat les eines per posar llum al procés de pensament i descobrir la lògica interna dels pensaments, propis i aliens, i

introduir la crítica com a element essencial per pensar: identificar prejudicis, distingir el que és important del que és accessori, conceptualitzar, qüestionar marcs conceptuals, detectar errors en l'argumentació, etc., ajuda l'alumnat a construir un pensament propi, amb arguments que li permeten qüestionar el que pensa. També els capacita per anticipar les pròpies accions mitjançant la reflexió i la crítica com un element previ a la presa de decisions; per tant, el desenvolupament d'aquesta competència és la condició per poder abordar la competència 5 (avaluar de manera global, sistèmica i transdisciplinària problemes ètics i polítics fonamentals i d'actualitat analitzant-les filosòficament per poder-los tractar de manera creativa i prendre una posició).

Aquesta competència també es relaciona estretament amb la competència 3 d'aquesta matèria, Reconèixer i aplicar les normes de l'argumentació i del diàleg filosòfic, en diferents suports i activitats, per expressar-se amb rigor argumentatiu i desenvolupar el diàleg respectuós i constructiu amb els altres, amb la competència clau en comunicació lingüística. També es relaciona amb la competència clau STEM, en l'aspecte de construir, expressar i contrastar argumentacions per justificar i validar les afirmacions que es fan en ciències. I està especialment vinculada amb la competència clau personal, social i d'aprendre a aprendre, ja que les eines de la filosofia ens ajuden a reflexionar sobre el propi procés de pensament, cosa que facilita la metacognició (prendre consciència dels processos mentals que intervenen en l'aprenentatge per poder-los d'autoregular).

Competència 2

Interpretar, generar i comunicar qüestions filosòfiques a partir de la selecció i l'anàlisi rigorosa de fonts per produir i transmetre judicis i tesis personals i desenvolupar una actitud indagadora, autònoma, rigorosa i creativa en l'àmbit de la reflexió filosòfica.

Criteris d'avaluació

2.1 Demostrar un coneixement pràctic dels procediments elementals de la recerca filosòfica mitjançant tasques com la identificació de fonts confiables, la cerca eficient i fiable d'informació i l'anàlisi, la interpretació i l'avaluació d'aquesta.

2.2 Desenvolupar tesis filosòfiques pròpies a partir del disseny, l'elaboració i la comunicació pública de creacions originals com treballs de recerca, dissertacions, comentaris de text i altres.

En els temps que vivim pren una rellevància especial poder aclarir quines raons sostenen una opinió per evitar els errors, les trampes o els prejudicis i comprendre que no tots els arguments tenen la mateixa validesa, ni lògica ni ètica.

La matèria de Filosofia ha de permetre a l'alumnat aprofundir en l'anàlisi dels discursos i valorar com els diferents sabers ens proporcionen diferents graus de certesa. Mitjançant la comprensió de l'especificitat del pensament filosòfic com a saber argumentatiu, l'alumnat adquireix eines per analitzar críticament els discursos i arguments del seu dia a dia.

El desenvolupament d'aquesta competència ha d'ajudar l'alumnat a adquirir una posició de prevenció davant les informacions que l'envolten i capacitar-lo per discernir a quin tipus de saber pertanyen. Entendre quin tipus de saber estem analitzant és una

condició per poder seleccionar les eines d'anàlisi i d'argumentació adients per a cada discurs, que es treballen en la competència 1, Avaluar i generar arguments a partir de l'anàlisi formal i informal, per produir i valorar discursos orals i escrits de manera rigorosa, evitar dogmatismes, biaixos i fal·làcies i distingir els sabers que aporten certesa a l'hora de sostenir opinions i hipòtesis. Abordar la vinculació entre la ciència i la filosofia, més enllà del que diferencia els dos sabers, és important per desenvolupar una actitud crítica. La diferenciació entre veritat i certesa és capital per assumir un escepticisme racional que possibiliti una anàlisi crítica dels discursos.

Aquesta competència es relaciona amb les competències clau de comunicació lingüística i digital, pel que fa a la gestió de la informació, i amb les competències clau ciutadana i emprenedora en el desenvolupament de l'actitud indagadora, autònoma, rigorosa i creativa.

Competència 3

Reconèixer i aplicar les normes de l'argumentació i del diàleg filosòfic, en diferents suports i activitats, per expressar-se amb rigor argumentatiu i desenvolupar el diàleg respectuós i constructiu amb els altres.

Criteris d'avaluació

3.1 Intercanviar i avaluar críticament idees sobre qüestions filosòfiques a partir del diàleg filosòfic.

3.2 Argumentar rigorosament les pròpies idees en activitats de diàleg filosòfic.

3.3 Participar de manera oberta, compromesa i respectuosa en activitats de diàleg sobre qüestions i problemes filosòficament rellevants.

El diàleg està estretament unit a la tradició filosòfica ja des de Sòcrates i Plató. Etimològicament vol dir "paraula o raó compartida" i des d'una perspectiva filosòfica no és sols un intercanvi d'informacions o una confrontació d'idees, sinó sobretot l'espai privilegiat per a la construcció de pensament i coneixement filosòfic compartit.

Ser competent dialògicament implica saber desenvolupar i posar en joc les idees pròpies de manera clara, argumentada i respectuosa; ser capaç d'escoltar els altres i de relacionar, qüestionar i transformar les idees amb la voluntat de contribuir a la construcció de coneixement compartit i saber gestionar la discrepància de manera constructiva.

Dialogar filosòficament implica saber abordar problemes amb els altres des d'una perspectiva filosòfica. En aquest sentit, podem identificar tres elements en l'aprenentatge del diàleg filosòfic:

- L'establiment i el compliment de les normes i els acords que garanteixen la seva condició de possibilitat.
- El desenvolupament de les estratègies que permeten abordar, de manera compartida, els problemes amb els instruments propis de la filosofia.
- La sistematització de les idees respecte a problemes filosòfics rellevants.

Aquesta competència està estretament relacionada amb la competència 1, Avaluar i generar arguments a partir de l'anàlisi formal i informal, per produir i valorar discursos orals i escrits de manera rigorosa, evitar dogmatismes, biaixos i fal·làcies i distingir els sabers que aporten certesa a l'hora de sostenir opinions i hipòtesis, atesa la importància que té l'argumentació filosòfica, la identificació de les fal·làcies, el qüestionament de les idees i la capacitat de deduir-ne les implicacions. Però es relaciona també amb la resta de competències de la matèria. Per això s'ha de treballar de manera integrada, per afavorir la transferència de coneixements i d'habilitats entre si.

També es relaciona amb la competència clau en comunicació lingüística i amb la competència clau personal, social i d'aprendre a aprendre.

Competència 4

Reconèixer com els problemes filosòfics s'han plantejat en les diferents èpoques i les autores i els autors, i comparar-ho, a partir de l'anàlisi i la interpretació de textos i altres formes d'expressió filosòfica i cultural, per reconèixer la radicalitat i la transcendència d'aquestes qüestions i abordar-les amb el bagatge de les aportacions de la tradició filosòfica.

Criteris d'avaluació

4.1 Distingir les principals preguntes de la filosofia i les diferents respostes filosòfiques mitjançant la indagació, l'anàlisi i la interpretació de textos filosòfics.

4.2 Valorar la radicalitat i la transcendència dels problemes filosòfics mitjançant el reconeixement i l'anàlisi de textos filosòfics i altres formes d'expressió cultural.

Al llarg de la història, la filosofia ha abordat qüestions fonamentals per a l'existència humana, com ara la identitat personal, el coneixement, la vida en comú, etc., partint sempre d'un context real i simbòlic concret. En aquest sentit, podem dir que la filosofia ofereix respostes històriques a qüestions essencials i actuals.

L'anàlisi de l'origen històric de la filosofia ofereix l'oportunitat de visibilitzar les veus minoritzades en la filosofia acadèmica, de situar la tradició filosòfica d'Occident en una postura androcèntrica i etnocèntrica, i de tractar la doble invisibilització de les dones, en l'accés a l'entorn acadèmic i cultural, i en l'anonimització en la tradició cultural.

Aquesta competència està entrelligada amb les competències personal, social i aprendre a aprendre, de competència ciutadana i, més directament, amb la competència en consciència i expressió culturals.

Competència 5

Avaluar de manera global, sistèmica i transdisciplinària problemes ètics i polítics fonamentals i d'actualitat analitzant-los filosòficament per poder tractar-los de manera creativa i prendre una posició.

Criteris d'avaluació

5.1 Desenvolupar una concepció complexa i no dogmàtica dels problemes i de les qüestions fonamentals i d'actualitat mitjançant l'anàlisi filosòfica d'aquests.

5.2 Desenvolupar una posició pròpia amb relació a problemes fonamentals i qüestions d'actualitat mitjançant l'argumentació i el diàleg filosòfics.

La complexitat és, potser, un dels elements fonamentals que caracteritzen el nostre present i determina radicalment la vida dels nois i les noies. La societat de la informació i la comunicació, la globalització econòmica i cultural i el desenvolupament de la ciència i de la tecnologia, entre d'altres, són elements que formen part de tot un entramat de relacions i qüestions complexes entre les quals no sempre és fàcil orientar-se. La filosofia, com a discurs crític i analític, pot ajudar en aquesta empresa.

El que es pretén amb el desenvolupament d'aquesta competència és que l'alumnat aprengui a orientar-se en la complexitat a través de les eines conceptuals i metodològiques pròpies del pensament crític i filosòfic (introduïdes en les competències 1, 2, 3 i 4), per aprofundir en l'anàlisi i la comprensió dels reptes socials, ambientals i polítics del món actual. En aquest sentit, assolir aquesta competència implica ser capaç de prendre posició davant d'un repte o una controvèrsia plantejada amb criteri.

Per desenvolupar aquesta competència és necessari que l'alumnat aprengui a identificar problemes contemporanis, així com els agents, els interessos, les idees i els valors implicats. I també que aprengui a identificar les possibles conseqüències (ètiques, polítiques i socials, etc.) de les diverses posicions al voltant de la situació problemàtica o conflictiva i establir els criteris d'elecció d'alternatives i vies d'acció raonables, des d'una perspectiva democràtica, per tal de poder-se pronunciar i prendre decisions. Per tal de poder-ho dur a terme amb rigor filosòfic, cal que l'alumnat utilitzi les eines filosòfiques que es treballen a la resta de competències d'aquesta matèria.

Aquesta competència té un paper fonamental en l'anàlisi crítica de la realitat social i política i té una relació directa amb la resta de competències de la matèria, i amb la competència clau en ciències, tecnologia i enginyeria (STEM), amb la competència emprenedora i, més directament, amb la competència ciutadana.

Competència 6

Desenvolupar la sensibilitat i la comprensió crítica de l'art i altres manifestacions amb valor estètic a partir de les principals idees filosòfiques sobre la bellesa i la creació artística per contribuir a l'educació estètica.

Criteris d'avaluació

6.1 Analitzar críticament obres d'art i altres manifestacions estètiques a partir de les principals idees filosòfiques sobre art i creació.

6.2 Construir judicis propis sobre diferents expressions artístiques, tot aplicant conceptes filosòfics.

Aquesta competència pretén que l'alumnat compregui la importància dels processos i de les manifestacions estètiques en les societats i en els individus i com han evolucionat al llarg

de la història intrínsecament relacionats amb l'ordre polític, moral, econòmic, etc., mitjançant les principals idees filosòfiques d'art i creació. També és una oportunitat per explorar diferents llenguatges artístics i emprar altres formes de comunicació i expressió, amb creativitat i imaginació.

La competència en estètica es relaciona fonamentalment amb la competència clau en consciència i expressió culturals, i també amb la competència en comunicació lingüística i amb la competència ciutadana.

Sabers

Els sabers, entesos com el conjunt de coneixements, destreses, valors i actituds, es formulen amb relació a contextos en què es pot desenvolupar l'aprenentatge competencial. Els i les docents poden incorporar contextos alternatius si ho consideren pertinent. Per tal de facilitar els aprenentatges i el desenvolupament de les competències específiques corresponents, el professorat pot valorar la possibilitat d'organitzar els sabers de la matèria, o de les diferents matèries coordinades en un àmbit, a partir de situacions.

Les situacions permeten programar el curs de qualsevol nivell, matèria o àmbit a partir d'una col·lecció o seqüència de reptes, contextos i circumstàncies del món real, dels quals deriven preguntes que cal contestar i que entrellacen els sabers, és a dir, els coneixements, les destreses, els valors i les actituds, amb les capacitats que sustenten l'enfocament competencial dels aprenentatges, la qual cosa modifica la planificació habitual d'adquisició de sabers i competències basada en la lògica acadèmica pròpia de les àrees de coneixement o matèries, plasmada en la seqüència tradicional dels temes disciplinaris. Es pretén acostar-se a la lògica de l'aprenent per donar sentit als seus aprenentatges basant-se en la seqüència de contextos rellevants plasmats en les situacions.

Què és l'ésser humà?

- Identificació i classificació de les divisions tradicionals de la filosofia en l'abordatge de les problemàtiques humanes.
- Especificitat de la filosofia en relació amb altres camps de saber per analitzar la natura i l'activitat humana.
- Reconeixement de la filosofia i la pregunta filosòfica com a tret pròpiament humà.
- Anàlisi i valoració de l'especificitat natural i dels condicionants historicoculturals en el debat sobre la gènesi i la definició de la naturalesa humana.
- Reconeixement i valoració del paper de la sensibilitat, l'emotivitat i les facultats cognitives en l'anàlisi de la identitat personal.
- Anàlisi i valoració del paper de la consciència i el llenguatge en l'estructura psicosomàtica de la identitat personal.
- Anàlisi i valoració del paper de l'art i la creació com a part de la naturalesa humana.

Què puc saber?

- Reconeixement del valor i l'especificitat del saber filosòfic en l'anàlisi del coneixement humà en relació amb altres sabers.
- Utilització i aplicació dels mètodes i de les estratègies bàsics del fer filosòfic com a selecció i anàlisi crítica de les fonts, identificació i anàlisi de problemes filosòfics, argumentació i diàleg argumentat i investigació i dissertació filosòfica.
- Justificació i valoració de la filosofia en l'anàlisi dels problemes del segle XX.
- Anàlisi crítica del problema del coneixement i les teories de la veritat per enfrontar-se a la desinformació i al fenomen de la postveritat.
- Argumentació i raonament mitjançant l'aplicació de nocions bàsiques de lògica formal i detecció de fal·làcies i biaixos cognitius en l'anàlisi crítica i producció dels discursos.

Què he de fer?

- Avaluació de situacions que plantegen problemes ètics mitjançant l'anàlisi de la dualitat entre ser i haver de ser, la deliberació moral, el diàleg ètic i la caracterització dels judicis morals.
- Avaluació de situacions que plantegen problemes ètics actuals relacionats amb la cura i el medi ambient a través de les aportacions dels diferents tipus d'ètiques (ètiques de la felicitat, del deure i de la virtut) i altres aportacions de l'ètica contemporània.

Com vivim junts?

- Diàleg aportant raons pertinents i relacionant-les amb les dels altres, trobant punts d'encontre, per arribar a conclusions complexes i creatives.
- Anàlisi crítica de les condicions socials, de gènere i culturals en la història de la filosofia.
- Avaluació crítica de problemes ètics actuals en relació amb les diferents generacions dels drets humans: drets de generacions futures, drets dels col·lectius, drets digitals, mediambientals i drets dels animals. El subjecte de drets, el cercle expansiu de l'ètica i la possibilitat d'una ètica de mínims.
- Anàlisi crítica dels problemes ètics del nostre temps com ara la desigualtat, la pobresa, la guerra i altres formes de violència, la desigualtat entre homes i dones, la discriminació i els problemes mediambientals i ecosocials, per desenvolupar un posicionament ètic i argumentat.